

AHMET RASİM

HAMAMCI ÜLFET

ROMAN

ORİJİNAL VE SADELEŞTİRİLMİŞ
METİN BİR ARADA

♥ can
miras

AHMET RASİM
HAMAMCI ÜLFET

Can Miras

Hamamcı Ülfet, Ahmet Rasim

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: *Ülfet*, Malumat Kütüphanesi 1316 (1900-1901)

2. basım: İkdam Matbaası, 1338 (1922)

Can Yayınları'nda 1. basım: Mart 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Başak Nur Vanlıoğlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-4887-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750748875

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AHMET RASİM

HAMAMCI ÜLFET

Çevrimyazı ve Günümüz Türkçesine uyarlayan
Abdullah Ezik

ROMAN

♥can

AHMET RASİM, 1865'te İstanbul'da doğdu. 1876'da Darüşşafaka'ya girdi ve burada devrin önemli şahsiyetlerini tanıma şansı elde etti. Arapça ve yazı dersleri alan yazar, daha sonra Fransızca öğrendi ve bu sayede devrin önemli Fransız yazar ve şairlerini orijinal dillerinde okumaya başladı. Özellikle Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa ve Ahmet Mithat Efendi'nin çalışmalarını yakından takip etti. Fransızcadan çevirdiği bazı küçük hacimli makaleleri Ahmet Mithat Efendi'ye sundu ve onun vesilesiyle ilk yazılarını 1885'te *Tercüman-ı Hakikat*'te yayımlattı. Ardından çeşitli gazetelerde edebî ve ilmî çalışmalarına devam etti. Gramerden ders kitaplarına, romanlardan akademik çalışmalara kadar birçok farklı türde eser yayımlayan ve uzun yıllar gazetecilik faaliyetlerini sürdüren yazar, 1927'de İstanbul'dan milletvekili seçildi ve çeşitli devlet kademelerinde görevli olarak bulundu. 21 Eylül 1932'de Heybeliada'da vefat eden Ahmet Rasim, adadaki Abbas Paşa Mezarlığı'na defnedildi.

Sunuş

Ahmet Rasim'in ilk kez 1316'da [1900-1901], Malumat Kütüphanesi'nde *Ülfet* ismiyle basılan bu kitabı, dönemi için işlemesi zor bir ilişkiyi anlatması bakımından oldukça dikkat çekicidir. Ana planda lezbiyen bir ilişkiyi anlatan eser, gerek dönemine dair verdiği ipuçları gerek merkezine aldığı sıra dışı konusu gerekse Osmanlı toplumunda kadınların gündelik hayatına ve toplum içindeki konumuna dair verdiği bilgiler bakımından oldukça önemlidir.

Hamamcı Ülfet, çok da derine inememiş ve cinsellik odaklı bir ilişkiye dönüşmüş Pakize Hanım ile Ülfet'in lezbiyen ilişkisini merkezine almıştır. Aslında bu anlamda klasik bir aşk anlatısından uzaklaşan Ahmet Rasim, lezbiyen aşka paralel olarak başka unsurları da ilişkiye dahil etmiştir; yaş farkı ve ilişkiler ağı gibi. Aslında burada yazarın bir anlamda "yasak" ve "sakıncalı" görülebilecek birçok şeyi aynı noktada buluşturduğu, eserin merkezine koyduğu ana ilişki odağında birçok farklı meseleyi gündeme getirdiği söylenebilir. Bu anlamda metin hem zengin hem de oldukça üretkendir. Zira bu dönemde heteroseksüel ilişkiler dahi cinsel birliktelikten uzak ve daha çok soyut anlamda işlenirken Ahmet Rasim'in bütün bir ilişkiyi somut bir şekilde işlemesi büyük bir cesaret örneğidir. Öte taraftan henüz Batılılaşma sürecinde olan bir toplum yapısında böyle bir konuyu Osmanlı-Türk kültüründe oldukça özel bir yeri olan "hamam"da işlemek, ancak onun gibi cesur ve kalemine güvenen bir yazarın yapabileceği bir iştir. Bu anlamda gazete yazılarında da yeri geldiğinde sözünü esirgemeyen ya-

zar, kurgu metinlerinde de anlatmak istediği meseleyi dilediği gibi işlemiş, kendini sansürleme veya kontrol etme gibi bir çaba içerisine girmemiştir.

Ele aldığı konuyu farklı mekânlarda işleyen, İstanbul'daki, belki de belli başlı Osmanlı şehirlerindeki hamam ve tellak kültürünü de işin içine dahil eden Ahmet Rasim, sadece kadınlara mahsus olan bu yaşama dair birçok bilgiyi de okurla paylaşır. (Osmanlı toplum yapısında kaçgöç, mahremlik, haremlük-selamlık gibi konular düşünüldüğünde aslında anlattığı çevrenin ne denli kıymetli olduğu daha da öne çıkacaktır. Zira erkek hamamlarına dair bilgimizin bile oldukça kısıtlı olduğu bu alanda kadınların özel yaşantısını birçok farklı detayla birlikte dile getirmesi Osmanlı toplum yapısına dair birçok önemli meseleyi anlamamızı sağlar.) Yazar, *Hamamcı Ülfet*'te Osmanlı toplum yapısında erkeklerin uzak olduğu ve yazıya geçmemiş bir yaşam biçimine dair de birçok önemli bilgiyi okurla paylaşmış, bir anlamda kültür tarihçiliği de yapmıştır.

Hamamcı Ülfet'in orijinal metnini yayına hazırlarken kitabın 1338'de yapılan ikinci baskısına sadık kaldık ve metinde hiçbir değişikliğe gitmedik. Yalnız kimi noktalama işaretleri ve ekler günümüz imlasına uygun hale getirildi ve yeniden düzenlendi. Metni bu nüsha üzerinden okumak isteyen okurlar için hazırlanan sözlükte ise bugün artık kullanımda olmayan sözcük ve Arapça-Farsça tamlamaların anlamlarına yer verdik. Kitabın günümüz Türkçesine uyarlanmış bölümünde ise Ahmet Rasim'in üslubunu elimizden geldiğince korumaya çalıştık.

Hamamcı Ülfet'i hazırlarken benden desteğini esirgemyen Prof. Dr. Seval Şahin'e teşekkür ederim.

Abdullah Ezik

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

I

Nisan başlarındaydı. Bahar taze bir hava, yumuşak, huzurlu ve hoş kokulu bir rüzgârla gelmiş; bahçelerimizin özel süsleri olan erik, badem, şeftali ağaçları beyazlı kırmızılı çiçekler açmıştı. Bu doğal şenlik hali sabahları ince, şeffaf, gümüştten sisler; akşamları zarif ve keyif veren buharlarla geçerek gönülde bir ferahlık, bir sevinç gösterisi, histe bir uyanıklığa neden oluyordu.

Fıtrat bu meşhur güzelliği o sene daha da süslemişti. İnsan adım başı menekşe, zerrin, fulya, lale gibi baharın habercisi çiçekleri görerek seviniyor, bahçe duvarlarının üzerinden sarkan çiçekli dallar, demet demet beyazlı kırmızılı güzelliklerle dikkatleri üzerine çekerek tabiatın gittikçe artan bereketinin bolluğunu gösteriyordu. Bilmez misiniz? Bu günlerde gâh hafif bir rüzgâr o dalları sallayarak yere çiçekler yağdırır gâh avare bir bulut birdenbire boşanarak iri iri damlalar halinde toprağa düşer, yayılır, ikisinden de hoş bir koku hissedilir; gökyüzü, yeryüzünün zengin renklerine, yeryüzü gökyüzünün sümbüli havasına nazire yapıyormuş gibi kendisini açardı.

Evet. Nisan başlarındaydı. Güneş tepedeki yerine

yaklaştıkça ağaçlar arasında biriken sisler buharlaşmakta; beyaz, pamuk yığını gibi latif, küçük, parça parça bulutlar ufuktan yükselerek aheste aheste uçuşmakta; sıcaklar henüz baharın tazeliğine galip gelememektedir. Fakat ne olursa olsun, havadaki o hoş koku her nefeste ruhunu okşuyormuş gibi hoş geliyordu.

Öğle okundu. Bir araba, ... Camisi'nin karşısındaki sokağa saparak sola büküldü. Biraz daha ilerledikten sonra büyücek bir evin önünde durdu. Kapısı açılır açılmaz siyah gron¹ ferace üstüne bir bütün kalın yaşmak tutunmuş, bununla yüzünü yalnız gözü görülebilecek derecede kapamış, uzunca boylu bir kadın ile mavi feraceli, yine aynı tarzda yaşmaklı, orta boylu biri daha indi.

Siyah feraceli kadın elini uzatarak kapının halkasını vurdu. Parmağında parlayan pırlanta yüzük, bileğindeki iri elmaslı bilezik hemen dikkati çekiyordu. Mavi feraceli kâhya hanımlara mahsus olan tavırda bulunmakta, bir elinde ufak, siyah bir çanta tutmaktaydı. Kapı kendi kendine açılıyormuş gibi bir kanadı arkaya doğru yavaş yavaş devrildi. İki de içeriye girdi.

“Biz de girelim mi?”

“Girelim.”

Geniş bir avlu. Kapının karşısındaki maun boyalı eski tarzda bir paravana, güya harem kapısını gözlerden gizliyor, yan taraflarda birer oda; sağdakinin penceresinden bir uşak büyük bir dikkatle bakıyordu. Kadın içeriye girer girmez doğruca paravana yönünden harem kapısına yöneldi. Mavi feraceli de aynı hareketi taklit ederek döndü. Kapı açıldı. Girdiler. Harem tarafındaki taşıdığı da geçerek ilerlediler.

Gürültülü bir ayak sesi merdivenlerden düşercesine

1. İyi ve kalın bir cins ipek kumaş. (Y.N.)

yaklaştı. Henüz yirmi-yirmi iki yaşlarında bir kadın görüldü. Kısa boylu, siyah saçları ucuz bir yemeni içinde gizli, az çiçekbozuğu; bol, düz, beli örme kuşaklı, allı bir entari giymiş, elleri iri, büyük ayakları çoraplıydı. İlk bakışta hizmetçi olduğu anlaşılıyordu. Kadınları görür görmez zor anlaşılır bir Çerkes şivesiyle, “Buyurun hanımcığım!” diye dikildi. Her ikisinin de eteğini öptü. Seviniyor, gülüyor, hayretle karışık haller gösteriyor, ellerini ovuşturuyordu.

Siyah feraceli kadın merdivenden çıkarken, “Hanım! Burada mı?” dedi.

Derhal cevap verdi:

“Buradadır hanımcığım!”

Merdiven biraz dolambaç. Ancak on basamaktan sonra yukarısı görüldü. Orada da bir kadın duruyordu. Bu kadın, uzun boylu, balıketli, sarı saçları kulak memeleri hizasından kesik, alnına saç düşmemiş, kaşları güzel bir yay biçiminde, gözleri tatlı mavi, burnu biraz tümsekli, dudakları iri, ağzı ölçülü bir çenede nihayet bulmuş, gerdanı toplu, yanakları işlemeli beyaz bir mendille kaplanmış, yumuk ve yumuşak gül rengi tırnaklı elleriyle merdivenin kenarına dayanmıştı. Her ne kadar otuz beş-kırk yaşlarında görünüyorsa da yaşı daha geçkindi. Güzellik sanki ondan ayrılmaya kıyamamış gibi yüzünde olan geçmiş yılların cazibesıyla parlamakta; buna rağmen gözlerinin etrafındaki hafif buruşuklar, güldükçe dudaklarının kenarından yüzüne doğru uzanan çizgiler hemen fark edilmekteydi. Her nedense dişleri biraz siyahlamış. Giyiniş tarzı eski modanın devamı gibiydi. Bu yine az dantelalı, yarı kapalı, uzun etekli, muslin taklidi beyaz bir kumaş üzerine kırmızısı pembeye çalan, yalnız belinden büzmeli, tek peşli¹, yarım uzun etek bir entari

1. Bazı eteklerin yanlarına eklenen parça. (Y.N.)

endamlını daha çekip uzatmış, rastık¹ boyanın en keskin bakışlara en hafif farklarla gösterebileceği menevişli, dalga dalga saçlarının arasına, sanki geçen yazın bulutlu gecelerinden bir örnekmış gibi mücevher ufak bir ay, yıldız yıldız birkaç iğne kondurmuş, göğsüne bir pırlanta kuş takmıştı.

Lavantaya pek meraklı olmalı ki insan ona yaklaştıkça kokusunu daha fazla hissediyordu. Gözleri şehvetli bir süzülüşle kapanıyor, dudakları kabarık duruyordu. Siyah feraceli kadını görür görmez yüzü kızardı, titredi. Memnuniyete, yok yok, uzun bir hasreti gösterecek şekilde hızlı bir değişime uğradı. Titreme ellerinde daha fazla göründü. Parmaklarının yumuk çukurlarında bir şeyler oynuyordu. İcini çeker gibi bir tavır alıp gülümsemeyle hitap ederek, "Seni adi seni! Bırakıp gidersin ha!" dedi.

Kucaklayacakmış gibi hareket ettiği halde birdenbire çekildi. Hizmetçi hasır döşeli uzun, geniş sofada misafirin yaşmağını, feracesini aldı, yüzünün güzelliği meydana çıktı.

Lepiska namına ne kadar saç varsa o güzel baştaki dalgaların güzelliğine gıpta eder. Hafif mavili, ipek, yer yer toplu, nokta nokta elmas iğneli yarım bir hotoz, zamanın o hoş tuvaleti aşkına küçük gelmiş olmalı ki yan ve önlerden ayrı düşen birkaç avare saç altına, hoş kıvrımlı kulaklarının üzerine serpilmiş, açık, beyaz alnının bitimindeki ince, yarı samuri kaşları, parlak, aceleci, heyecanlı bakışlı, siyah, sık kirpikli gözleri üzerinde gönül çelen bir vaziyet almış, burun, dudak, yanak gibi yüzün tamamlayıcı unsurları zamanla da uyumlarını terk etmemeye sanki doğuştan yemin almış gibi bir araya toplanmıştı.

1. Kaş veya saç boyamak için sürülen siyah boya. (Y.N.)

Bu daha alafrangaydı. Dekolte değilse de yarı beline kadar uzanan dar, lacivert bir ceket, göğüs, omuz gibi bedeninin zarif noktalarını bütün bütün ortaya çıkarmış kolalı beyaz yakalık, kolluklar, aynı renkte iki sıra dökme, üç parmak kalınlığında altın bir kemerle süslü uzun etekli hafif pembe fistan ona çok yakışmıştı. O ne küçük, duru, beyaz eller! Eğilerek verdiği selamlarda burnunun üzerine doğru kondurduğu o zarif temennalar! O mahcupça gülüşler! Tebessüm sanki onun arada sırada görülen meziyetiymiş gibi nazara, her defasında keyif veriyordu.

Meğer öteki kâhya kadın değilmiş. O hanenin azatlılarından, büyük kalfalık eden biriymiş. Kırk beş-elli yaşlarında, az buruşuk top çehreli, güzelliği gitmiş, zamanından evvel ihtiyarlamış, iri kaşlı, iri ağızlı bir kadın. Çıkar çıkmaz sofadaki yan odalardan birine daldı. Diğer ikisi karşı karşıya kaldı. Bakışları bir şey söylemek istiyormuş gibi zaman zaman birbirini süzüyordu. Bu hususi bir mücadeleleydi. İkisi de birbirini azarlamaya, birbirlerine karşı siteme haklı görüyorlar gibi özel bir tavır ala ala, yavaş yavaş yürüdüler. Bahçeye bakan büyük odaya geçecekleri sırada güllüsü, yan yan bakıp ona sitem ederek, kısık bir sesle dedi ki:

“Sen beni aramazsın ama ben seni ararım!”

Benimki artık dayanamadı. Ne? Elbette benimki! Yoksa size tasvir için bu kadar özenir bezenir miydim? Gerçi ben o kadar kıskanç değilimdir. Bakınız gözlerini nasıl çevirdi de süzdü. Bu tarzda bakış hep ona söz vermiş olan yaradılışının, insanın başına çıkarmak istediği işlerdendir. Tatlı bir sesle cevap verdi:

“Ben sitem edeceğinizi biliyordum. Fakat hesaplaşalım. Hangimiz haklı?”

İkisi de kapının önünde durdu. Birbirlerine bakıyorlardı. Benimki devam etti:

Bazı gönül erbabı, sefa çiçekleri gibi günün ilk ışıklarına muhtaçtır. Ondan sonra sarılı kırmızılı parıltılarla göz alır, kendisini sevdiren, beğenen bakışları üstüne çeker. Ülfet de böyleydi. (...) Dudaklarını ezen o iki sevgili dudak, göğsüne temas eden o hararetili, ateşli, beyaz, muntazam göğüs, saçlarını sevecenlikle, seve seve okşayan o küçük zarif eller, hevesli burnunu dolduran o güzel koku onda takat bırakmadı. O da güzel, o da müptela... Burası belli... Fakat tatlı bir bela mı?

Döneminin İstanbul hayatına dair birçok ayrıntıyı zapta geçirip günlere birbirinden güzel mektuplar ulaştıran Ahmet Rasim, *Hamamcı Ülfet* romanında, her yazarın kolay kolay kalem oynatamayacağı, en fazla üstünkörü değinip geçeceği bir dünyayı anlatıyor. Erkeklerin konaklara hapsedtiklerini düşündükleri kadınların dışarıdan daha renkli dünyası, eğlence meclisleri, hamam sohbetleri bu kısa ve keyifli romanda teker teker işleniyor. Lezbiyenlerin ilk defa görünür olduğu eserlerden biri olan *Hamamcı Ülfet*, kadınların glyim kuşamları, süslenmeleri, argoları üzerine de meraklıları için önemli bilgiler sunuyor.

Bu baskıda *Hamamcı Ülfet*'in orijinal metnini ve günümüz Türkçesine uyarlamasını bir arada bulacaksınız.

#edebiyatımızımirası #eğlencehayatı #eşcinsellik #kadınlar #sokak #ilkaşk #hamam

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4887-5

9 789750 748875